

De Verbinders

DE VERBINDERS

**DRAAIBOEK VOOR MEER VERBONDENHEID
IN PLATTELANDSDORPEN**

INHOUD

WAAROM DE VERBINDERS?	4
CONCEPT DE VERBINDERS	6
HELPER OF HULPVERLENER?	7
HOE START JE DE VERBINDERS OP?	8
WIE NEEMT HET INITIATIEF?	8
WANNEER START JE DE VERBINDERS?	9
BRENG DE BAL AAN HET ROLLEN	10
Verbinders werven	
Lokale bewoners opleiden tot Verbinders	
LANCEREN VAN DE VERBINDERS IN HET DORP	12
Leg de lat niet te hoog	
INSPIRERENDE ACTIES	14
COMMUNICATIE	14
Communicatie is een basisvereiste	
Hoe organiseer je de communicatie?	
Communicatietips	
BURENHULP	15
Elkaar helpen wordt een reflex	
Hoe de stap om hulp te vragen verkleinen?	
ONTMOETEN	16
Waarom ontmoeten stimuleren?	
Hoe stimuleer je ontmoetingen?	
MICROPROJECTEN	17
Microprojecten mobiliteit	
Microprojecten rond voorzieningen	
Microprojecten voor een gezonde en groene leefomgeving	
FINANCIERING VAN JE PROJECTEN	17
VERDUURZAMEN	18
COLOFON	19

“Het sterke aan De Verbinders is dat het een neutraal initiatief is, dat losstaat van de politiek en de verenigingen.”

Joeri Van den Bulcke, Verbinder Sint-Margriete

“Door deel te nemen aan het project ‘De Verbinders’ wil ik mijn steentje bijdragen om weer wat meer leven in Balgerhoeke te brengen, want doorheen de jaren is er immers veel veranderd.”

Marleen Veirman, Verbinder Balgerhoeke

INZETTEN OP SAMENREDZAAMHEID

*In het kader van het leaderproject 'De Verbinders', ging het Plattelandscentrum Meetjesland tussen 2018 en 2021 aan de slag met de bewoners van Bassevelde (Assenede), Balgerhoeke (Eeklo), Sint-Margriete (Sint-Laureins) & Rieme (Evergem). **Ons doel: de leefbaarheid verhogen door in te zetten op samenredzaamheid.***

In sommige dorpen namen we een vliegende start en ontstond er een waardevol gedragen buurtproject. In andere dorpen bleek er minder voedingsbodemp te zijn of doofde de dynamiek uit door het coronajaar.

*Dit draaiboek bundelt onze ervaringen en zet succesfactoren op een rijtje. We laten De Verbinders aan het woord en bieden een stappenplan. We inspireren en enthousiasmeren, want: **waar je mensen verbindt, daar win je!***

Veel leesplezier!

Het **Plattelandscentrum Meetjesland** bouwt met verschillende partners aan plattelandsgemeenschappen waar het goed wonen, werken en ontspannen is. Onze werking bestaat uit 4 pijlers die steeds in ontwikkeling zijn

- ▶ Het Plattelandslab,
- ▶ Hoeve- en Streekproducten,
- ▶ Het Platteland Beleven,
- ▶ De Huysmanhoeve.

Wil je het Plattelandscentrum inschakelen als partner in jouw plattelandsproject- of proces?
Contacteer ons: 09 379 78 37 - info@plattelandscentrum.be - www.plattelandscentrum.be

WAAROM DE VERBINDERS?

Het Meetjesland is één van de meest landelijke regio's van Vlaanderen en een heel mooie leefomgeving. De regio telt 9 grote gemeentes met tientallen dorpen en wijken die vaak vrij geïsoleerd liggen, ver weg van alle voorzieningen. Daar komen nog extra uitdagingen bij:

- ▶ minder openbaar vervoer,
- ▶ dorpen dreigen slaapdorpen te worden door grotere woon-werk-afstand,
- ▶ basisvoorzieningen en ontmoetingsplekken verdwijnen.

Dit alles levert soms moeilijkheden op in het dagdagelijkse leven van de plattelandsbewoners vooral als zij tot een kwetsbare groep behoren. Dit **zet de typische sociale (ver)binding in de dorpen onder druk**.

SOCIAAL WEEFSEL HERSTELLEN

De Verbinders wil het sociaal weefsel in de dorpen helpen herstellen. We streven naar weerbare dorpen waar het aangenaam leven is en waar iedereen deel uitmaakt van een zorgzame gemeenschap, ook de kwetsbare bewoners. Het is een omgeving van de eigen gemeenschap, (deels) zelf in te richten en aan te passen waar nodig. Je hebt er inspraak en kan er bij elkaar terecht voor kleine hulpvragen.

Dit project past in het concept van '**positieve gezondheidszorg**': de eigen regie in handen nemen en participeren staan daarbij voorop, maar ook weerbaarheid stimuleren en netwerken versterken.

We richten ons niet uitsluitend op kwetsbare groepen, maar willen een zorgzaam netwerk uitbouwen voor alle bewoners. Iedereen kan en mag op zijn manier een steentje bijdragen.

MEER OVER 'POSITIEVE GEZONDHEIDSZORG':

[www.mijnpositievegezondheid.be/positieve-gezondheid-belgie/
concept-positieve-gezondheid](http://www.mijnpositievegezondheid.be/positieve-gezondheid-belgie/concept-positieve-gezondheid)

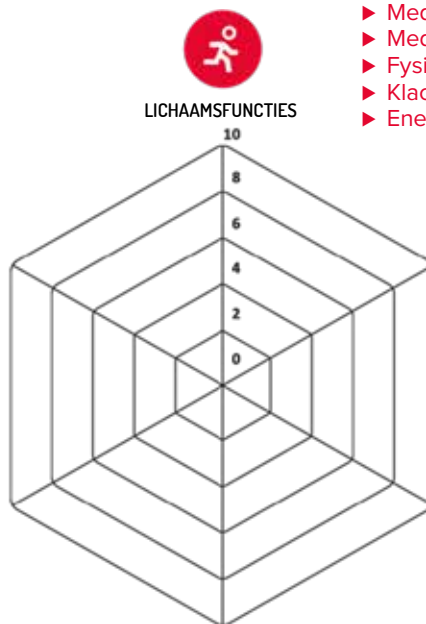
PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEIDSZORG

(ADL : algemene dagelijkse levensverrichtingen)

- ▶ Basis ADL
- ▶ Instrumentele ADL
- ▶ Werkvermogen
- ▶ Health literacy

- ▶ Sociale en communicatieve vaardigheden
- ▶ Sociale contacten
- ▶ Betekenisvolle relaties
- ▶ Geaccepteerd worden
- ▶ Maatschappelijke betrokkenheid
- ▶ Betekenisvol werk

- ▶ Medische feiten
- ▶ Medische waarnemingen
- ▶ Fysiek functioneren
- ▶ Klachten en pijn
- ▶ Energie

- ▶ Cognitief functioneren
- ▶ Emotionele toestand
- ▶ Eigenwaarde / zelfrespect
- ▶ Gevoel controle te hebben
- ▶ Zelfmanagement
- ▶ Veerkracht

- ▶ Zingeving / meaningfulness
- ▶ Doelen / idealen nastreven
- ▶ Toekomstperspectief ervaren
- ▶ Acceptatie

- ▶ Welbevinden
- ▶ Geluk beleven
- ▶ Genieten
- ▶ Ervaren gezondheid
- ▶ Lekker in je vel zitten
- ▶ Levenslust / balans

“Dankzij het project De Verbinders kregen de bewoners van Sint-Margriete de kans om hun zegje te doen en werd het gemeenschapsgevoel verbeterd.”

Noor Cauwels – Verbinder Sint-Margriete

CONCEPT DE VERBINDERS

Het zorgzame netwerk startte in elk van de 4 projectdorpen met een groep Verbinders. Zij zijn de gangmakers in hun dorp en **brenge**n mensen en ideeën samen. Ze houden de vinger aan de pols van wat er leeft en zoeken steeds naar oplossingen voor uitdagingen door bewoners te verbinden. Bovendien spelen zij ook een verbindende rol tussen gemeentebestuur en bewoners.

“Tijdens de vergadering van De Verbinders was er een schepen aanwezig. Hij zal de problemen die er zijn op het vlak van verkeersveiligheid voorleggen aan de andere leden van het gemeentebestuur. Dankzij het project De Verbinders konden we deze problematieken constructief in groep meedelen aan het bestuur.”

Noor Cauwels – Verbinder Sint-Margriete

Het Plattelandscentrum begeleidde deze groep bij tal van acties :

- ▶ Detecteren van **uitdagingen, noden, behoeftes, kansen en talenten** om dan vraag en aanbod te verbinden. Dit wakkert de reflex van ‘elkaar helpen’ aan. Mensen engageren zich tijdelijk of zelfs permanent.
- ▶ Activeren van het **zelf-organiserend vermogen van de inwoners** met tools, inspiratie en een stappenplan. Dit laat mensen toe om zelf microprojecten op te starten en tot oplossingen te komen. De Verbinders matchen de verschillende partijen die ideeën hebben en vergemakkelijken projecten.
- ▶ **Drempels verlagen naar beleid toe:** we leggen contacten tussen De Verbinders en het lokale bestuur en alternatieve partners. We delen kennis over dienstverlening. Zo kunnen Verbinders snel en correct doorverwijzen naar professionele dienstverlening als zij complexere zorgvragen krijgen.

HELPER OF HULPVERLENER?

De Verbinders is de groep trekkers die het project opstart. Het is de bedoeling dat deze groep zich uitbreidt. Alle bewoners kunnen uiteindelijk een verbindende rol opnemen en een schakel worden in het zorgzame dorpsnetwerk.

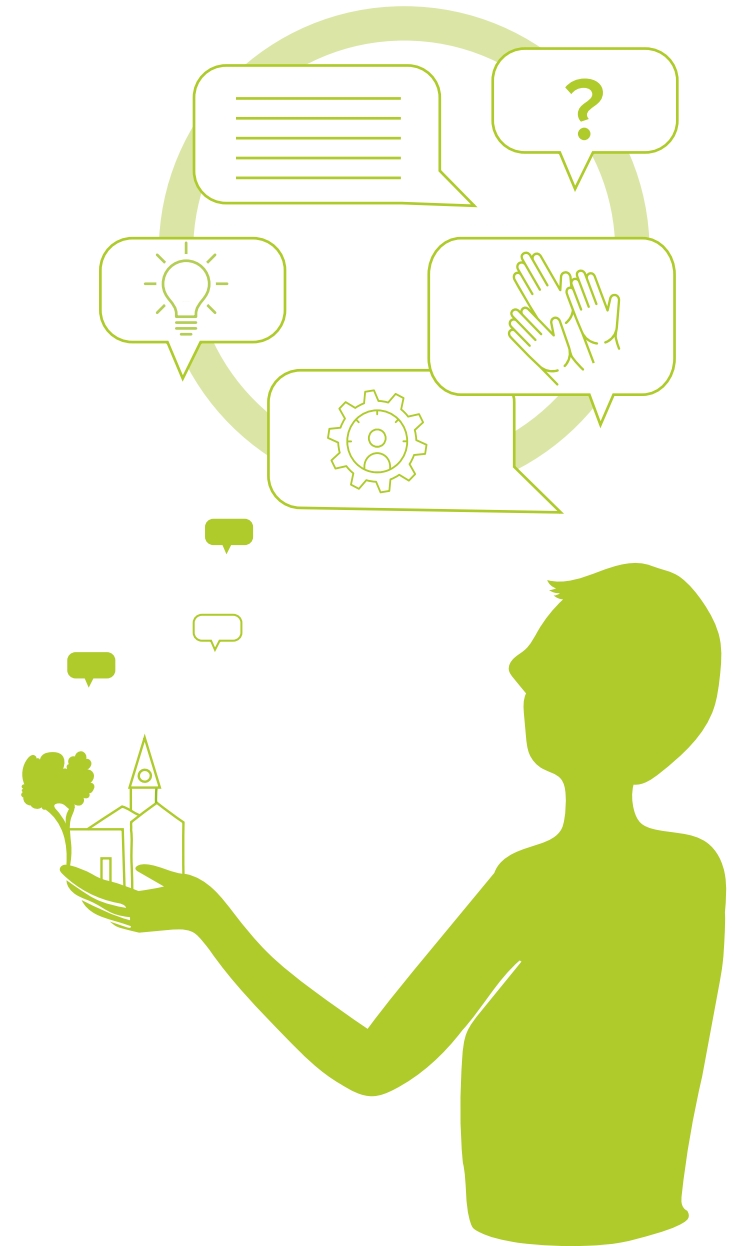
De vrijwilligers stellen zich op als 'helper', niet als hulpverlener. Zij werken van onderen uit en gaan enkel aan de slag met ideeën die breed gedragen worden. Binnen een Verbindersteam staat een aantal specifieke capaciteiten centraal:

- ▶ ondernemend en proactief,
- ▶ resultaatgericht: mogelijkheden zien in uitdagingen,
- ▶ positieve ingesteldheid,
- ▶ sociaal vaardig,
- ▶ in staat om gevoeligheden te detecteren,
- ▶ planmatige in aanpak,
- ▶ kunnen loslaten en delegeren.

De Verbinders hanteren het principe 'meedenken – meedoen – loslaten'.

INTERESSANT OM LEZEN

- ▶ De Verbinders is geïnspireerd op het Nederlandse concept van 'Sociaal Makelaars': Handreiking sociaal makelaar: www.tno.nl/media/11562/handreiking_sociaalmakelaar.pdf
- ▶ We haalden ook inspiratie uit het onderzoek 'Het kleine helpen' van Leen Heylen: www.sociaal.net/achtergrond/het-kleine-helpen/
- ▶ Het concept 'Het kleine ontmoeten' van Ruth Soenens is ook gebaseerd op informele kleine ontmoetingsmomenten die nieuwe en oude bewoners met elkaar verbinden.

HOE START JE DE VERBINDERS OP?

Eén ding staat vast: **verbinden is niet altijd eenvoudig, maar het brengt wel altijd op.** Of De Verbinders slaagt, hangt van veel factoren af. Mensen zijn en blijven echter cruciaal. Veelal zijn het buurtbewoners met een druk sociaal leven, gevuld met werk en gezin.

Hoe start je? Hoe pak je het aan? We delen graag onze tips en ervaringen.

WIE NEEMT HET INITIATIEF?

Het initiatief kan **van verschillende lokale spelers komen**: een groep bewoners, een lokaal bestuur of het middenveld. Verschillende groepen werken bij voorkeur samen.

Wie ook het initiatief neemt, het is cruciaal om van in het begin **eigenaarschap te creëren bij een grote groep bewoners**.

De bewoners die het project opstarten, zullen een open en toegankelijke groep moeten blijven. Zij trachten diverse doelgroepen te bereiken en te betrekken. De gemeente of een middenveldorganisatie kan dit mee helpen bewaken en een handje toesteken om moeilijker te bereiken doelgroepen mee te nemen in het project.

Gaat het initiatief uit van een **lokaal bestuur of middenveldorganisatie** dan betrekken zij vrijwilligers die op hun beurt een open en toegankelijke groep vormen.

“... door deel te nemen aan De Verbinders hebben we het gemeenschapsleven in ons dorp toch weer wat zuurstof kunnen geven.”

*Joeri Van den Bulke -
Verbinder Sint-Margriete*

Wij hanteerden onderstaande rolverdeling:

Verbinders

- ▶ Zijn **helpers**, maar géén hulpverleners, complexe zorgvragen gaan naar bestaande dienstverlening.
- ▶ Forceren niets: zij werken enkel met breed gedragen vragen en ideeën.
- ▶ Zoeken naar **oplossingen** en werken aan een positief verhaal.
- ▶ Brengen mensen **samen**.
- ▶ **Laten los** als een project op zichzelf loopt of geen animo vindt.

Alle buurtbewoners en verenigingen

- ▶ ‘Het kleine helpen’: iedereen kan **iets kleins doen** voor iemand en iedereen heeft **wel eens hulp nodig**.
- ▶ **Tijdelijke werkgroepen** rond acties en microprojecten. Bijvoorbeeld: moestuin opstarten, wijkfeest organiseren, tijdelijke ontmoetingsplek op het kerkplein ...

Gemeente

- ▶ Geeft info over **bestaande dienstverlening** en neemt **complexe zorgvragen** over.
- ▶ **Faciliteert** de initiatieven.

Plattelandscentrum

- ▶ **Begeleidt vrijwilligersgroepen** bij het formuleren van een gemeenschappelijke visie.
- ▶ Reikt **plan van aanpak** aan en ook **methodieken** voor co-creatie en participatie.
- ▶ Vangt signalen op uit de groep en bundelt die richting een positief verhaal. Hierbij is ‘Appreciative Inquiry’ een zeer nuttige methode om samen tot een opbouwend verhaal te komen: www.instituutvoorinterventiekunde.nl/appreciative-inquiry/

WANNEER START JE DE VERBINDERS?

We hebben gemerkt dat De Verbinders het beste lukt als er een bepaald **urgentiebesef** ('sense of urgency') leeft bij de lokale bevolking. De slaagkans is groter in kleine tot middelgrote dorpen die zich **op een kantelpunt** bevinden. Dorpen waar nog steeds voldoende sociale cohesie is, maar waar deze bedreigd wordt doordat voorzieningen en ontmoetingsplaatsen wegtrekken of afgebouwd worden.

VERANDERINGSMODEL VAN KOTTER

Professor JP Kotter beschreef acht succesfactoren voor verandering en goot deze in een model. Ze moeten in logische volgorde aan bod komen.

www.deveranderingsmanagementsite.nl/2020/07/02/het-acht-stappen-verandermodel-van-kotter/

“Er is in Rieme echt behoefte aan een plaats waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Op dat vlak is er al een beetje goed nieuws. Zo wordt parochiezaal De Kring momenteel vernieuwd.”

Marijke Herrebaut - Verbinder Rieme

“Samen met de andere Verbinders wil ik voor extra cement zorgen en de mensen dichter bij elkaar brengen. Dat nobele doel staat ook in de statuten van ons kermiscomité, waarmee we wat leven in de brouwerij proberen te brengen. Wat nodig is, want zoveel gebeurt er niet in Rieme, vandaar ook mijn deelname aan De Verbinders.”

Johan Van de Velde - Verbinder Rieme

BRENG DE BAL AAN HET ROLLEN

Om de bal aan het rollen te krijgen, heb je een **startersgroep van gemotiveerde trekkers** nodig. Met die mensen doorloop je een ‘**opleidingstraject**’. Daarna treden zij op als **ambassadeurs** van het project.

Verbinders werven

Spreek **slutelfiguren** aan. Denk aan mensen die zich al lokaal inzetten, bijvoorbeeld in het kermiscomité, het groenteam of de organisatoren van de jaarlijkse rommelmarkt. Ook de dorpsscholen en andere lokale organisaties vormen goede partners. Betrek de lokale handelaars. Zij zijn dikwijls goed op de hoogte van wat er leeft. Zij helpen ook bij de bekendmaking en communicatie rond het project.

Meestal wonen de sluitelfiguren al langer in het dorp. Zij hebben het de afgelopen jaren grondig zien veranderen. Daardoor zullen zij **zich sneller engageren**. Denk eens samen na over wat Verbinders voor het dorp kunnen betekenen. Maak van hen de ambassadeurs van je project.

Kijk echter ook voorbij de ‘usual suspects’, probeer te ‘ronselen’ in een nieuwe woonwijk, op school of vraag aan de sluitelfiguren om elk een buur aan te spreken. Zo krijg je sneller een gemengde groep.

Je kan natuurlijk ook een echte **wervingscampagne** op touw zetten en flyers ronddelen of iets dergelijks. Probeer zeer **zichtbaar** te zijn in het straatbeeld.

FLEXIVOL VRIJWILLIGERSWERK

Er wordt vaak gezegd dat het niet eenvoudig is om vrijwilligers te vinden. Dit is slechts gedeeltelijk waar. Vrijwilligerswerk is nog altijd heel populair in Vlaanderen, maar vooral projectmatig en flexibel vrijwilligerswerk blijkt geliefd. Het FLEXIVOL-principe gaat hier dieper op in.

www.socius.be/vrijwilligerswerk-niet-minder-maar-anders/

www.kenniscentrumwwz.be/tool/flexivol

Lokale bewoners opleiden tot Verbinders

Een korte opleiding van de vrijwilligers is cruciaal. Zo krijg je alle neuzen in dezelfde richting en slaag je erin om een duidelijk gemeenschappelijk project te formuleren. Die ‘opleiding’ hoeft echt niet te lang te duren. Er wordt vooral geleerd door te doen. Dit geeft meteen de nodige dynamiek.

Dit zijn enkele suggesties en tools om van vrijwilligers Verbinders te maken:

Stap 1: Gemeenschappelijke visie

Pols bij de opstart even naar ieders verwachtingen en beweegredenen om zich te engageren. Breng dit samen in een gemeenschappelijke visie **waar iedereen achter staat**. Dit is zeer belangrijk. Het is het bindmiddel van de groep, een continue houvast en leidraad doorheen het project.

Geef hierbij ook voldoende aandacht aan het concept van De Verbinders (zie 'Waarom De Verbinders?'). Het is belangrijk dat de vrijwilligers zich kunnen vinden in het concept en hun rol van Verbinder.

SWO-ART-ANALYSE

Dit is een heel handige tool om uitdagingen en mogelijkheden in kaart te brengen en om een gezamenlijke motivator te benoemen. Meer info: SWOART (socius.be)

SWO-ART inspiratierooster

BEDREIGINGEN

KANSEN

RESULTATEN

ZWAKTES

Schade beheersen

Kiezen

Herbevragen

STERKTES

Verdedigen

Investeren

Inzetten

ASPIRATIES

Omdenken

Realiseren

Riskeren

Stap 2: Ken je publiek

Niet elke dorpsbewoner moet vertegenwoordigd zijn in je trekkersgroep, maar de trekkers moeten wel denken in functie van iederéén en proberen de verschillende groepen te betrekken.

Raadpleeg de databank Provincie in Cijfers (www.provincies.incijfers.be/databank) om een beeld te krijgen van je dorp. De cijfers bevestigen vaak een aantal uitdagingen zoals een snelle toename van nieuwe inwoners maar kunnen ook een aantal eerder verborgen problematieken aan het licht brengen zoals het hoge aantal alleenwonenden op het platteland.

Stap 3: Kennis van de gemeentelijke dienstverlening

Het project gaat dan wel over 'kleine acties' en 'het kleine helpen', toch is het belangrijk dat De Verbinders op de hoogte zijn van de bestaande gemeentelijke dienstverlening als het gaat over armoede, hulpbehoevende ouderen ... Zo kunnen Verbinders een antennefunctie vervullen en mensen die nood hebben aan professionele hulpverlening snel doorverwijzen.

Gemeentebesturen zijn vaak zelf vragende partij om hun aanbod uit te leggen omdat zij willen inzetten op buurtgerichte zorg.

Stap 4: Van dromen tot strategie

Tijd voor dromen en actie! Put inspiratie uit bestaande succesvolle burgerinitiatieven (zie 'Inspirerende acties'). Bekijk welke initiatieven een antwoord bieden op de uitdagingen uit de SWO-ART-analyse. Je krijgt misschien inspiratie voor een paar kleinere maar zeer zichtbare acties die het globale project meer bekendheid kunnen geven. Dat is altijd goed voor de dynamiek en het enthousiasme in de groep.

Uiteindelijk zal de bredere bevolking uitgenodigd worden om deel te nemen op een flexibele manier (zie 'Flexivol vrijwilligerswerk'). Laat het dus niet bij de kleine groep Verbinders blijven.

HOE HET VERLIEP IN SINT-MARGRIETE EN BALGERHOEKE ...

In de zomer van 2020 polsten De Verbinders bij alle inwoners van **Sint-Margriete** naar de noden in het dorp en naar mogelijke vormen van gemeenschapsvorming. Ongeveer 1/3e van alle inwoners vulde de vragenlijst in. De Verbinders verwerkten de resultaten en kwamen via een participatief traject tot drie kernbesluiten. In de maanden nadien was er concrete opvolging en uitwerking.

Al in 2008 voerden enkele bewoners van **Balgerhoeke** een grootschalige bevraging uit. Zij maakten hiervoor gebruik van 'Dorp in Zicht' van Samenlevingsopbouw Vlaanderen: www.dorpinzicht.be. De Verbinders actualiseerden de resultaten van de bevraging en gebruikten die als basis voor de SWO-ART-analyse.

LANCEREN VAN DE VERBINDERS IN HET DORP

De startersgroep lanceert het project naar alle bewoners toe met een dubbel doel:

- ▶ het project bekend maken bij de lokale bevolking en tot brede gedragenheid komen,
- ▶ bewoners uitnodigen om mee actie te ondernemen en input te geven.

Komt het initiatief vanuit een lokaal bestuur of een middenveldorganisatie, dan is het belangrijk om nu het eigenaarschap van De Verbinders goed naar voor te laten komen. Laat hen zelf al zaken organiseren, maar laat hen nog niet helemaal los. Werk met de ideeën die vanuit de groep komen en probeer vooral versterkend en inspirerend te zijn.

Leg de lat niet te hoog

Houd de lancering zo laagdrempelig mogelijk en maak er een positief en aantrekkelijk verhaal van. Je zal nooit iedereen direct bereiken of gemotiveerd krijgen. Laat het project groeien.

Het is ideaal als je een actieplan uitwerkt waarin je volgende zaken combineert:

- ▶ **Communicatie:** breng de bevolking op de hoogte van je actie met een flyer, wijkkrantje, online communicatie, een bon in de bus voor burenhulp ... Verspreid je boodschap via scholen en verenigingen. Herhaling is oké en vaak bereik je daardoor verschillende doelgroepen.
- ▶ **Zichtbaarheid:** laat je project opvallen via een 'quick win' of kleine actie waarbij je zeer zichtbaar bent. Denk aan: het dorpsplein verfraaien met tijdelijke graffiti, een picknickbank plaatsen of bloemenzaad uitdelen aan de burens.
- ▶ **Inhoudelijk luik:** voorzie een laagdrempelig inhoudelijk luik zoals een ideeënbus of werktafel zodat iedereen direct al zijn bezorgdheden, ideeën of zin-om-mee-te-doen kan doorgeven.

KWETSBARE GROEPEN BEREIKEN

Je kan verschillende acties organiseren op maat van moeilijker te bereiken groepen: jongeren, ouderen, alleenstaanden ... Het is niet eenvoudig bepaalde kwetsbare groepen te bereiken, soms lukt het echter al met kleine aanpassingen. Werk samen met organisaties die deze mensen al kennen of steek je licht op bij je gemeentebestuur.

Volgende presentatie geeft al wat inzicht en enkele tips:

www.plattelandsloket.be/wp-content/uploads/2017/03/2017-03-08-Presentatie-Participatie-kwetsbare-doelgroepenKVH-DEF-1.pdf

“Tijdens het pinksterweekend bedeeden we onze dorpskrant. We kregen al heel veel positieve reacties en ontvingen ook al de vraag om er extra te drukken, want ook in het woonzorgcentrum van Sint-Laureins blijkt onze dorpskrant heel populair.”

Noor Cauwels - Verbinder Sint-Margriete

Actieplan lancering De Verbinders Balgerhoeke

Communicatie

In een wijkkrant kwam 'Balgerhoeke verleden' met oude foto's en anekdotes aan bod, maar ook 'Balgerhoeke vandaag' met voorstelling van verenigingen en voorzieningen. De Verbinders stelden ook hun toekomstbeeld van Balgerhoeke voor. De lezers werden uitgenodigd voor een Ideeënavond.

Quick win

De stad Eeklo (waar Balgerhoeke toe behoort) lanceerde het project 'Pimp the box': bewoners mochten een ontwerp indienen om oude elektriciteitskasten in een nieuw jasje te steken. In Balgerhoeke maakten de leerlingen van de basisschool een tekening van hun droomwijk. Een collage van deze tekeningen werd dan het ontwerp voor de lokale elektriciteitskast.

Lancering

De ideeënavond was bedacht om het project bekend te maken én om de bewoners te motiveren en te activeren. Er zou worden gebrainstormd aan 3 tafels rond de thema's 'communicatiekanalen', 'ontmoetingsplekken' en 'burenhulp'. De ideeënavond werd jammer genoeg geannuleerd wegens corona.

“We waren meteen met een enthousiaste groep van een zevental ‘Verbinders’. Vlak voor het uitbreken van de coronacrisis gaven we een krantje uit met wetenswaardigheden over Balgerhoeke. Bij het maken kwam bijvoorbeeld aan het licht dat we in Balgerhoeke best wel veel verenigingen en organisaties hebben.”
Marleen Veirman - Verbinder Balgerhoeke

INSPIRERENDE ACTIES

Na de lancering wil je verder aan de slag met de ideeën die kwamen opborrelen. Welke acties jullie concreet ondernemen, hangt eigenlijk af van de uitdagingen en mogelijkheden in het dorp. Je ziet al gauw waar er animo voor is. De Verbinders bekijken welke (micro)projecten er eventueel mogelijk zijn en trachten er een werkgroep rond op te starten. Zij werken vooral verbindend en faciliterend. We zetten een aantal inspirerende voorbeelden van mogelijke microprojecten op een rij. Je krijgt tot slot ook informatie over de financiering van dergelijke microprojecten.

COMMUNICATIE

Communicatie is een basisvereiste

Om tot zelfredzame wijken en dorpen te komen, is er (laagdrempelige) communicatie nodig met en tussen de buurtbewoners.

Hoe organiseer je de communicatie?

Gebruik de bekende digitale kanalen: Facebookpagina of -groep, WhatsApp-groep, Hoplr ...

Vooral Hoplr is bijzonder interessant, het is een gratis onlinekanaal voor buurtverbinding waar alleen jij en je burens op kunnen. Er worden berichten geplaatst zoals 'loodgieter gezocht', 'wie heeft Minou gezien?', 'ik heb cement over', 'wie bestelt samen groenten?'. Er is ook een agenda voor buurtactiviteiten. Lokale handelaars of verenigingen kunnen zichzelf op de 'buurtkaart' zetten en in de 'lokale gids'. Heel veel mogelijkheden dus!

Meer info: <https://help.hoplr.com/hc/nl/articles/115001045272-Wat-is-Hoplr->

Welk platform je ook gebruikt, zorg altijd voor een besloten groep, pagina of andere omgeving zodat enkel burens of bewoners lid kunnen worden.

Denk ook niet-digitaal: verspreid een flyer of wijkkrantje, zet activiteiten op een infobord, hang affiches bij de school, kerk, bakker, slager, supermarkt ... Misschien is er wel een zoekertjesbord of kan je je Hoplr-kalender afdrukken in de gemeentekrant.

Communicatietips

- ▶ Wissel verschillende kanalen af, zo bereik je verschillende doelgroepen.
- ▶ Herhaling is nodig.
- ▶ Zorg voor een trekkersgroep die een communicatieplatform beheert en (in de beginfase) dynamisch houdt.
- ▶ Let op eenvoudig en laagdrempelig taalgebruik.
- ▶ Gebruik mooi en leuk fotomateriaal. Mensen werken beter dan dingen en gebouwen.

Communicatievoorbeelden uit de pilotdorpen

In Sint-Margriete werd besloten om Hoplr te gebruiken omdat de boodschappen die er verschijnen enkel van toepassing en zichtbaar zijn voor lokale bewoners.

Samen met de verantwoordelijken van Hoplr werden de gemeentegrenzen afgebakend en uitnodigingen opgemaakt. De Verbinders bedeeden de uitnodiging van bus tot bus en zetten door hun enthousiasme mensen aan om mee te doen.

Al na één week hadden zich 50 gezinnen aangemeld en na ongeveer 9 maanden waren dat er meer dan 100. We schatten dat zowat 2/3e van de bewoners betrokken zijn via Hoplr. Dit mag een echt succes heten, want bijvoorbeeld voor oudere personen is een onlineplatform niet altijd evident.

Er verschijnen elke week een drietal berichten over allerlei onderwerpen. Dankzij Hoplr leerden inwoners elkaar kennen en konden (zeker in coronatijden) veel mensen elkaar helpen.

BURENHULP

Elkaar helpen wordt een reflex

De acties van De Verbinders zijn gericht op het ‘kleine helpen’: buren verbinden zodat ze vanuit een reflex elkaar helpen. Zo groeit er een zorgzaam netwerk rond de meer kwetsbare personen in het dorp.

Het is immers zo dat we allemaal wel eens een ei of wat suiker halen bij de buur als we toevallig zonder zitten, maar bij moeilijker zorgvragen blijft de stap om hulp te vragen zeer groot.

Hoe de stap om hulp te vragen verkleinen?

Oostkamp en Antwerpen doen dat bijvoorbeeld met **straatambassadeurs**: bewoners die de vinger aan de pols houden bij wat er leeft in hun straat. Meer info:

- ▶ Zorgzame straten – Antwerpen aan ‘t Woord (www.antwerpenaanwoord.be)
- ▶ www.oostkamp.be/thema/2004/straatambassadeurs

Burenhulp in West-Vlaanderen draait dan weer volledig rond het kleine, praktische 5-minuten-helpen: www.burenhulp.be.

Helper verbindt mensen die hulp zoeken met hulpvaardige buurtbewoners of brengt mensen in contact die dan samen gaan winkelen, begeleiden bij een doktersafpraak, gaan wandelen ... Dit platform regelt eveneens mogelijke vergoedingen en verzekeringen. Er wordt ook gewerkt met PAB/PVB-budgetten: www.helper.be.

Ook **Hoplr** sleutelt aan een luik rond burenhulp.

Burenhulp in Rieme

In Rieme bleek er veel animo voor het opstarten van het concept ‘**Straatambassadeurs**’. Na een flyer-campagne stelden zich een 10-tal Riemenaren kandidaat.

Tijdens een infomoment (waar ook de straatambassadeurs uit Oostkamp tips gaven en vragen beantwoordden) polsten we ook en vooral naar ieders verwachtingen. Zo creëerden we een gemeenschappelijke houding, al is elke straatambassadeur vrij om eigen accenten te leggen.

Later belichtte de gemeente Evergem haar professionele dienstverlening. Daardoor weten de ambassadeurs goed waar ze terecht kunnen met complexere zorgvragen.

De Straatambassadeurs maken zich bekend met een poster voor hun raam. Buren die graag een woordje uitleg willen of wat hulp kunnen gebruiken, hangen dan weer een ‘kom eens langs’-kaart aan hun raam.

Er werd ‘reclame’ gemaakt in de wijkkrant van Rieme (gerealiseerd samen met het kermiscomité) en op posters in het dorp. Sommige ambassadeurs gingen zich voorstellen bij alle burens, terwijl anderen een drink of activiteit voor hun straat organiseerden.

In de eerste maanden komen de straatambassadeurs maandelijks samen om ervaringen uit te wisselen en te bekijken of er bijkomende vormingen of acties nodig zijn, bijvoorbeeld een welkomstpakket voor nieuwe inwoners.

“Deelnemen aan dit project leek mij een goede manier om in ons dorp nieuwe mensen te leren kennen. Helpen en sociaal zijn, zit me in het bloed. Door deel te nemen hoop ik dat we in Rieme wat meer leven in de brouwerij kunnen brengen”

*Marijke Herrebaut -
Verbinder Rieme*

ONTMOETEN

Waarom ontmoeten stimuleren?

Waar buren elkaar ontmoeten, ontstaat een gemeenschapsgevoel. In veel dorpen is de kermis nog steeds zeer actief en een heel belangrijk onderdeel van de identiteit van het dorp.

Hoe stimuleer je ontmoetingen?

Wijkfeesten, Sinterklaasacties, nieuwjaardrinks, rommelmarkten, carnavalsstoet, kermis ... het zijn allemaal momenten die tonen hoe dynamisch een gemeenschap is. Ze dragen in grote mate bij tot de leefbaarheid van een dorp.

Je kan ook gewoonweg infrastructuur voorzien: een zomers (of winters) ingericht kerkplein, een pop-up bar in een parkje, een speelstraat, installatie van picknickbanken, petanque- of krulbolbaan ...

“Gelukkig zien we hier en daar leuke ontmoetingsplaatsen ontstaan zoals Zomerbar 't Hof in de Pastoor Bontestraat. Initiatieven die we als ‘Verbinders’ steeds toejuichen en die nog meer aangemoedigd zouden moeten worden.”

Marleen Veirman - Verbinder Balgerhoeke

Wanneer de bewoners zelf zulke zaken organiseren, dan vergroot hun gevoel van maakbaarheid. Het dorp waar ze wonen, is ook echt hun dorp, waar ze actie mogen ondernemen. Het wordt een dorp van en door de bewoners!

Ontmoeting in Sint-Margriete

In Sint-Margriete speelden De Verbinders met het idee om een markt voor lokale zelfstandigen op touw te zetten, maar dat was onmogelijk door corona. De markt werd een (coronaproef) wandeling van 8km met meerdere stops waar lokale ambachten of streekproducenten hun specialiteiten voorstelden. De voorbereiding en praktische organisatie werd volledig gedragen door De Verbinders.

Door het grote succes zullen een aantal verenigingen uit het dorp hun krachten bundelen en in de toekomst zelf een vervolg organiseren. Het project van De Verbinders zorgt hier voor een duurzame dorpsdynamiek.

MICROPROJECTEN

Microprojecten zijn acties en projecten die (mee)georganiseerd worden door bewoners als oplossing voor de uitdagingen in het dorp. In plaats van een oplossing te verwachten van de gemeente, nemen meer en meer bewoners, lokale ondernemers of verenigingen zelf initiatief om het tij te keren. We geven graag enkele inspirerende voorbeelden mee.

Microprojecten mobiliteit

Netwerk Duurzame Mobiliteit brengt in het **LaMa-Project**, samen met bewoners, de mobiliteitsproblemen en -mogelijkheden in kaart. Daarna zoeken zij oplossingen in overleg met beleidsmakers en experts. Meer info: www.duurzame-mobiliteit.be/lama

Ook **autodeelsystemen** (www.autodelenmeetjesland.be) en vrijwillige taxidiensten zijn initiatieven van bewoners. Buurtnetwerk Hoplr biedt veel mogelijkheden om alternatieve mobiliteit vlotjes te organiseren.

Microprojecten rond voorzieningen

Dat voorzieningen wegtrekken, is één van de grootste uitdagingen op het platteland. We vonden enkele alternatieven die dit (deels) opvangen:

- ▶ **DORV**: een lokale ondernemer combineert sociale, maatschappelijke en commerciële functies onder één dak. De onderneming komt tegemoet aan de noden van klanten én vergroot haar draagkracht. Zie: www.duurzame-mobiliteit.be/goede-praktijk-dorv
- ▶ **Buurtpunt of dorpspunt**: er is een ontmoetingsplaats met verschillende diensten en vervoersaanbod. Dat gaat van een lokale markt over een mobipunt tot een buurtcafé ... Via 'Ons Buurtpunt' krijg je begeleiding bij de opstart: www.duurzame-mobiliteit.be/onsbuurtpunt
- ▶ **Repaircafé**: vrijwilligers helpen buurtbewoners bij het herstellen van kapotte huishoudapparaten, kledij, fietsen ... Dit is niet alleen een antwoord op het ontbreken van lokale hersteldiensten, maar verkleint ook de afvalberg. En bewoners ontmoeten er elkaar. Win-win-win! www.repaircafe.org

Microprojecten voor een gezonde en groene leefomgeving

Buurt- of dorpsbewoners zetten in op een groene en gezonde leefomgeving, bijvoorbeeld:

- ▶ De **Geveltuinbrigade** realiseerde in groot Gent al honderden geveltuinten bij particulieren, scholen en bedrijven. Meer info: www.geveltuinbrigade.be
- ▶ **Groepsaankopen** voor groene energie, dakisolatie, groendak of andere energiebesparende ingrepen, krijgen meer en meer ingang. Vraag zeker eens na bij je gemeentebestuur. Meer info: www.samenaankoopenergie.be

FINANCIERING VAN JE PROJECTEN

Om je project te realiseren, heb je een goed idee nodig, enthousiaste mensen en natuurlijk vaak ook harde valuta. Geld dus. Ga in gesprek met je gemeenten en bekijk ook eens deze mogelijkheden:

- ▶ Voorziet het lokale bestuur een budget voor buurtfeesten en andere culturele projecten? Enkele gemeentes hebben **burgerbudgetten** om ideeën van bewoners te realiseren. Evergem startte hiermee in 2020: www.evergem.be/burgerbudget
- ▶ **Buurten op den Buiten** is een oproep van de Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse Landmaatschappij voor bewoners met een concreet project: www.vlm.be/nl/nieuws/Pages/Buurten-en-op-de-Buiten-laureaten-2021.aspx
- ▶ Via COMEET vraag je **subsidies aan voor cultureel-erfgoedprojecten**: www.comeet.be/subsidies/
- ▶ Matexi reikt jaarlijks een award uit voor **meest verbindende buurtinitiatief**: www.matexi-award.be
- ▶ Er zijn heel wat **Europese middelen** om de leefbaarheid van de dorpen te verbeteren binnen de PDPO & Leaderprogramma's. Deze subsidies dienen vooral voor grotere structurele projecten. Door de grotere administratieve last ga je ze best niet alleen aan. Werk samen met je lokale bestuur of een middenveldorganisatie.
- ▶ Zoek zelf **sponsors**, organiseer een **crowdfunding** ... je rakelt de nodige centen bijeen en creëert een draagvlak voor je project. Growfunding biedt begeleiding en geeft tips en voorbeelden: www.growfunding.be

“Verder besloten we tijdens een van onze vergaderingen om in september een QR-wandeling te organiseren met ingesproken anekdotes over verschillende plekken in Rieme. Ook zijn we van plan om de nieuwe inwoners te verwelkomen. We zouden dan langsgaan met een flyer waarop de contactgegevens staan van de mensen waarbij nieuwkomers met hun vragen terecht kunnen.”

Johan Van de Velde - Verbinder Rieme

VERDUURZAMEN

Hoe zorg je ervoor dat de dynamiek niet verloren gaat? Dit is niet eenvoudig, want alles staat of valt met de inzet van de vrijwilligers. Met deze tips vergroot je de duurzaamheid van je project:

TIP 1 ► Zorg voor evenwicht tussen korte microprojecten en langlopende acties

De microprojecten of 'quick wins' zorgen voor dynamiek en hebben vaak een grote zichtbaarheid. Bijvoorbeeld een zomerbar of zwerfvuilactie. Mensen engageren zich hier vrij snel voor omdat het helemaal past binnen het Flexivol vrijwilligerswerk.

Daarnaast moeten er zaken of tools zijn die op zichzelf blijven voortbestaan, zoals een Hoplr-account, zoekertjesbord, straatambassadeurs (die af en toe samenkomen om uit te wisselen) ...

TIP 2 ► Maak informeel overleg mogelijk

Af en toe de koppen bij elkaar steken levert heel wat op. Dat kan gebeuren in een jaarlijkse dorpsvergadering, maandelijkse Verbindersbijeenkomsten of regelmatig overleg met de gemeente.

Bij vrijwilligers is er vaak nood aan overleg, maar een structureel engagement schrikt dan weer heel wat mensen af. Vind hier een evenwicht in en zorg dat informeel overleg mogelijk is.

TIP 3 ► Hernieuw de oproep

Lanceer af en toe eens een nieuwe oproep bij bewoners. Zo krijg je nieuwe ideeën voor microprojecten en laat je ruimte voor evaluatie en verbetering. Af en toe brainstormen levert inspiratie op en geeft zuurstof aan je eigen project.

TIP 4 ► Wissel uit

Kijk eens over de haag. Wissel ervaringen uit, deel informatie met Verbinders in andere dorpen en gemeentes. Dit werkt verrijkend. Je kan ook samen een vorming volgen of een doel bereiken. Enthousiasme werkt aanstekelijk en er valt veel te leren van elkaar.

TIP 5 ► Verbind met de gemeente

Organiseer formele of informele samenwerking tussen de Verbinders en lokale besturen. Het is handig als De Verbinders één contactpersoon hebben in de gemeente bij wie ze terecht kunnen met vragen. De gemeente zelf polst best af en toe bij De Verbinders of ze bijkomende input wensen.

“Uiteraard mag je niet beschaamd zijn om wat te vragen, gewoon doen is op dat vlak mijn devies. Dankzij ‘De Verbinders’ leerde ik al heel wat interessante mensen kennen. Ik zie het dan ook zeker zitten om mij ook in de toekomst als Verbinder te blijven inzetten. Hopelijk is dit project de aanzet om van Rieme weer een bruisende gemeente te maken met echt ontmoetingen.”

Marijke Herrebaut - Verbinder Rieme

“Door deel te nemen aan De Verbinders gingen de Sint-Margrietenaren massaal aan het brainstormen over tal van thema’s. Hoe zit het met de toekomst van onze kerk? Waarom wordt het oud gemeentehuis verkocht? Wat zijn de mogelijkheden om van die plaatsen een soort ontmoetingsplaats te maken? Het zijn allemaal vragen die dankzij De Verbinders naar boven kwamen.”

Noor Cauwels - Verbinder Sint-Margriete

COLOFON

Dit draaiboek is een realisatie van het Plattelandscentrum Meetjesland vzw in kader van het Leaderproject ‘Sociaal Makelaars verbinden’.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER | Plattelandscentrum Meetjesland vzw, Leemweg 24,9980 Sint-Laureins, www.plattelandscentrum.be.

PUBLICATIEDATUM | juni 2021

REDACTIE | ImpressantPlus op basis van de inhoudelijke input van het Plattelandscentrum Meetjesland vzw. Interviews Verbinders door Michel Wijne (M-Text)

VORMGEVING | ImpressantPlus

FOTOGRAFIE | Beeldenbank Toerisme Oost-Vlaanderen, Plattelandscentrum Meetjesland en Michel Wijne (M-Text)

DRUK | Dele printing

MET DANK AAN | gemeentes Assenede, Evergem & Sint-Laureins, stad Eeklo, Aan Z Assenede, de Verbinders, Eddy Matthijs (Landelijke Gilden Meetjesland), Luc Joos (samenlevingsopbouw & opstart streekoverleg Meetjesland), Leen Heylen (Het kleine helpen), Bas Immerzeel (Sociaal Makelaar Bodegraven – Huis van Alles), Berthie Melissen & collega’s (sociaal team Gouda), Suzan Poslavsky (Go voor Jeugd Aphen aan de Rijn), Koen Kuylen (Zorgzame straten Antwerpen), Marie-Jeanne Van Parys & Martine Zutterman (Straatambassadeurs Oostkamp), Jennick Scheerlinck (Hoplr), Dorpsbelangen, Welzijnsband Meetjesland, Netwerk Duurzame mobiliteit.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Oost-Vlaanderen

WWW.PLATTELANDSCENTRUM.BE